

Elena-Maria ȘORBAN

Scene cu gay și despre teatru, ca leac la plictis

Nu există încă răspunsuri univoce despre cauzele homosexualității. M-am dus la teatru să caut explicații – iar piesa **Credo** de americanul Craig Lucas a reușit să îmi ofere câteva.

Plecată fiind din Clujul festivalurilor teatrale, mie insula Madeira îmi pare, uneori, un deșert cultural... În sfârșit, am ajuns să văd aici un spectacol care ar putea face față la noi sau pe orice scenă profesionistă!

Un text reflexiv organizat în 5 scene disparate ca *happening*, pe aceeași temă a amorului dintre homosexuali. Infantilismul revine în fiecare dintre ele, prin comportamente, evocări, nostalgii... Mi se conturează cauze posibile: homosexualitate generată de frustrațiile din copilărie: băieți fără tată, crescuți nematurizați, găsind ocrotirea pe care nu au avut-o, în brațele unui alt bărbat puternic... Sânnuri materne înlocuite de biberoane – și gata: reflex de supt transpus, peste ani, sexual...

Sau: identificarea. Bărbat fiind, te-ai putea identifica cu o femeie, când de la mama ta ai avut parte numai de frustrări? Craig Lucas îndrăznește să afirme: „lubește-ți aproapele ca pe tine însuși” poate azi să însemne: sunt homosexual! În scena a doua (unde deslușesc origini din proza lui Thomas Mann), băiatul misterios transpune telepatic, respectivul citat biblic, gândit de barman, în concretizare erotică gay.

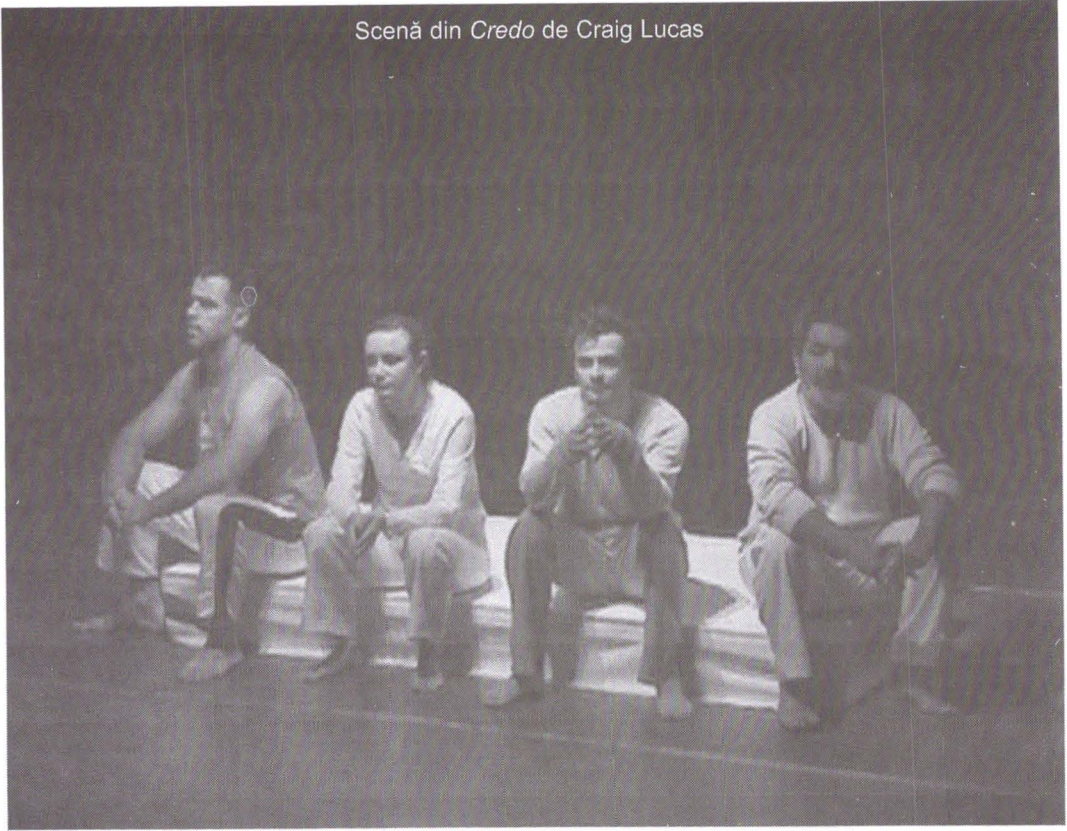
Lumea gay este (ca toată lumea) în tânjire – după pace, acceptare, identitate. Fiindcă anonimul este, azi, dureroasă consecință a lipsei de identitate. Partenerul care monologhează în scena a treia își amintește de iubitul lui: detalii colorate, expresii sugestive („un Neanderthal manierat”) – totul despre el este reprezentabil, numai numele i s-a pierdut...

„Viața ca un film străin și complicat” din care se reliefează, ca trăiri, numai orgasmele – este tânjită din lumea de dincolo de moarte. Femeia și bărbatul devin, acolo, parteneri de discuție. Un detaliu sugestiv, în care eu mă regăsesc, figurată, este identificarea lor profesională: el – astrolog, ea: contabilă. Așa-i că o asemenea pereche nu poate avea șanse?... Dincolo, ei pot să-și comunice nostalgiile și dorul crunt de ceea ce a trecut: *viața*.

Câinele electrocutat, evocat în scena ultimă, accentuează ce înseamnă iertarea. Revine laitmotivul dorului de atingere, de mângâiere, de a simți, pur și simplu, pielea unei ființe – adică, de a iubi.

„Credo” de Craig Lucas – sau credința că ne putem iubi, că putem să iertăm chiar dacă ni s-au șters repere, certitudini de corectitudine!... SIDA este, poate, unica certitudine – și am putea face, fiecare, exercițiul propus de autor, de a ne imagina viața fără acel „eu însumi” supus pieirii...

Un regizor-actor cu trei parteneri excelând prin firesc și virtuozitate, astfel că reflecția se transformă în dinamism teatral: Elvio Camacho împreună cu Eduardo Luiz, Eugénio Cabral, Paula Erra. Intuiesc că prologul la cele cinci scene vine din partea lor, pe linia tradiției medievale, ca un comentariu cvasi-improvizatoric, naiv și potențator. Muzica, puțină și simplă: un cântec de leagăn (vocea Paulei Erra ar

Scenă din *Credo* de Craig Lucas

putea face carieră) și un *love song* (intuiesc: având ca autor și interpret pe înregistrare chiar pe Craig Lucas) – adaugă relief spectacolului.

Aici, la capătul lumii, este greu să produci cultură. Cotidianul se manifestă autosuficient. Încă nu am uitat aberațiile din piesa pentru copii „Rometa și Iuliu”, la același TEF, cu doi ani în urmă, care m-au făcut să evit alte adaptări dedicate publicului infantil, la Compania lui Elvio Camacho. Pentru a atrage public, se face aici, exces de excese. Precum în ceea ce am mai văzut anul acesta în Madeira: *Rigoletto și portalul de cristal* – un *musical* cu și pentru copii (GCEA este sigla instituției realizatoare, un fel de inspectorat de cultură școlară), kitsch la opera de Verdi, respectiv o parodie despre Uniunea Europeană, cu mijloace simpliste, de scenete televizate, cu altă companie privată locală, COMTEMA, condusă de Rui Morna.

Apar însă semne că akedia se poate lecu prin cultură veritabilă. Elvio Camacho găsește, uneori, soluții. „Credo” este una dintre ele. Mai mult, în aceasta stagiune, directorul de companie, regizorul și actorul pe care îi întrușipează, a inaugurat și o TEATROTECA cu acces gratuit, cu sute de înregistrări, din toata lumea. Oare va ajunge teatrul românesc în Madeira? Oare va ajunge compania sa, TEF – Teatro Experimental de Funchal – la vreun festival de la noi?... (Deschid mailul: Elvio Camacho îmi scrie că a fost o dată în România, acum vreo 10 ani, la o întâlnire teatrală...) Dacă mi se pare cam utopic, aprind speranța, întrebându-vă și propunându-vă... Există un recent înființat Institut Cultural Român la Lisabona, condus de poetul Virgil Mihaiu, care intensifică asemenea speranțe!